

لزوم مهربانی با مردمی که واقعاً خوباند

صوفیا نصرالهی
روزنامه‌نگار

من چهل ساله‌ام. یعنی از سال آخر جنگ، بمباران تهران، پناهگاه، آژیر قرمز و جمع‌شدن در پارکینگ، خاطره‌ی محوی دارم. از پدیده‌ای به نام کمینته که در خیابان‌های آن سال‌ها شبیه گشت ارشاد عمل می‌کرد. من سال ۷۶ را به خاطر دارم که فکر می‌کردیم در مسیر توسعه‌ی سیاسی قرار گرفته‌ایم. آدم‌هایی را که بعد از سال‌ها تیم ملی فوتبال مان با دو گل رفت به جام جهانی ۹۸ فرانسه. من سال ۷۸ را به خاطر دارم و اوج دوره‌ی مطبوعات و عکس یک‌ها از خوابگاه‌های دانشجویی دانشگاه تهران و خیابان امیرآباد. من ۸۶ و ۸۸ و ۹۶ را دیده‌ام. دو سال کرونا را تجربه کردم. تقریباً بعد از همه‌ی این اتفاقات، به‌خصوص آن‌هایی که بعد از دوران نوجوانی رخ داد، شنیده‌ام و خودم هم فکر کرده‌ام که من دیگر آدم قبلی نخواهم شد. زمانی فکر می‌کردیم این یعنی قرار است آدم بهتری بشویم. ذم را غنیمت بشماریم. از زندگی بیشتر لذت ببریم. بعد از ۱۰ روز آخر خردادماه ۱۴۰۴ و حمله‌ی رژیم متجاوز اسرئیل، وقتی باز این جمله را می‌شنوم و می‌گویم از آن به این فهم رسیده‌ام که قرار نیست چیزی بهتر شود. قرار نیست حواسم به لحظه‌ها باشد و قدر خندیدن کنار عزیزانم را بدانم و عطر چای تازه‌دم و از این حرف‌های اینستاگرامی. من دیگر آدم قبل نیستم. ما دیگر آدم‌های قبل نیستیم چون هر بار با هر بحران، فقدان و اندوهی، حتی اگر سر سالم به‌در ببریم، تکه‌ای از جان‌مان کنده شده. ما آدم‌های قبلی نیستیم چون از تلاش برای زنده‌ماندن خسته شده‌ایم و راستش زندگی هم چندان روی خوشی به ما نشان نمی‌دهد که قدرش را بدانیم.

این وسط البته اینکه قدرمان را هم نمی‌دانند، موثر است. گمانم ما نشان دادیم که واقعاً ملت خوبی هستیم. در جنگ و حتی قبل‌تر از آن در بی‌برقی‌ها و هزار مشکل دیگر این مملکت که اگر برپایه‌ی شایسته‌سالاری بود احتمالاً اتفاق نمی‌افتاد، ما همراه بودیم. خانه‌های‌مان را نگهداشتیم. در عوض چیزی که عایدمان شده، این مدت قطعی اینترنت است. دیروز مصوبه‌ی ممنوعیت استفاده از استارلینک. آقایان و خانم‌های مسئول واقعیت این است که برای جلوگیری از جاسوسی و برای حفظ امنیت نمی‌شود درها را به روی خودمان ببندیم. می‌شویم شبیه آن دخترکانه‌ی که بعدترها فیلم «سپب» از رویشان ساخته شد. پدرشان در خانه حبس‌شان کرده بود و همه‌ی عمر بیرون را ندیده بودند. این قویبای ترس از بیرون رفتن، اصلاً اسم روانشناسانه‌ای دارد که الان یادم نمی‌آید ولی محدودیت اینترنت دقیقاً همان حکم را پیدا می‌کند. شاید باید جور دیگری به مسئله نگاه کنید. اگر تلگرام فیلتر نبود، اینستاگرام که مردم در آن کسب‌وکار می‌کنند فیلتر نبود، اگر مجبور نبودیم بخشی از درآمدمان را صرف فیلترشکن کنیم اتفاق راه‌های جاسوسی و هک کردن کمتر می‌شد. شفافیت همیشه امنیت می‌آورد. پنهان‌کاری است که موجب نارضایتی، دسته‌بندی و اتفاقات ناگوار می‌شود. جالب است که مثلاً در میان خود مسئولان هم اظهارنظرها ضد و نقیض است. مثلاً آقای علی لاریجانی گفته که از این به‌بعد باید با مردم مهربان‌تر بود که خب بخشی از این مهربانی کمک به کسب‌وکارهاست و کسب‌وکارها امروز بدون وصل‌شدن به اینترنت جهانی، شبکه‌های اجتماعی، برندینگ و تبلیغات بی‌معنا می‌شوند. از آن طرف، برادرشان گفته کلاً اینترنت را ملی کنیم و تمام بشود پرود پی کارش! قطعی اینترنت، بزرگ‌ترین نامهربانی با مردم است. فراهم کردن زمینه برای خلاف. رفتن به سمت شبکه‌هایی مثل ایران‌اینترنشنال که این مردم عاقل و آگاه از طریق همان شبکه‌های اجتماعی که فیلتر کرده بودند به تحریرش رأی دادند، آن‌ها را خبیانتکار به ایران دانستند و پشت کشور ایستادند. بیایید یک‌بار واقعاً تصمیم درست را بگیریم، بدون اینکه یک‌سری پیش‌فرض اشتباه قبلی ما را بترساند. اگر دیدید نمی‌توانید بر ترس‌هایتان غلبه کنید، فکر کنید مثل سیزیف مجبور هستید. ما مجبوریم با جهان اطلاعات و فناوری همراه باشیم. زندانی کردن خودمان در خانه از ترس دشمن بیرون، پاسخ درایت و خوبی‌های این مردم، بعد از این روزهای سخت نیست.

۱۶
۲۴ ساعت
24 HOURS

hammihanmedia@gmail.com
@Hammihanonline

• تلفن روابط عمومی: ۰۸۸۷۴۹۳۰۰ • تحریریه: ۰۸۸۷۳۵۲۰۷ • آگهی‌ها: ۰۸۸۷۳۵۲۰۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸
• لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • تلفن چاپخانه: ۰۲۱۴۶۸۲۱۱۱۴ • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۶۱۹۳۳۰۰۰

عکس: Getty Images

متناقض نمای مجازی

فضای سیاست گذاری مسائل آنلاین کشور با کارزار رفع فیلتر تلگرام و جرم‌انگاری استارلینک ترکیبی از بیم و امید است

مسعود شاه‌حسینی
گزارشگر هم‌میهن

هنوز از شوک جنگ داغ صدها شهید و خسارت‌های سنگینی که بر پیکره‌ی شهر و جان مردم نشست، بیرون نیامده‌ایم که گویی دوباره قرار است برگردیم به همان مسیر پرپیچ‌وخم و بن‌بست قدیمی و همان شیوه‌های آشنای مدیریتی حوزه‌های حیاتی مثل اینترنت و فضای مجازی که سال‌هاست نتایج‌اش را دیده‌ایم. کافی است خبرهای عجیب و غریبی را دنبال کنید که طی دو، سه روز اخیر در رسانه‌های رسمی کشور منتشر شده‌اند: یکی از مقام‌های ارشد کشور که سال‌ها لباس سیاست بر تن دارد و مدیر یک پژوهشگاه مهم است از ژست‌های اینترنت‌بازانه گفته و دسترسی آزاد به جریان اطلاعات را شعاری و ساختگی دانسته، هم‌زمان دبیر شورای عالی فضای مجازی بی‌اجازه از رئیس رئیس‌جمهور به مقام بالادستی خودش هم‌هست، دستور کم کردن پهنای باند یک پیام‌رسان را داده و از آن سو هم نمایندگان مجلس اینترنت استارلینک را ممنوع و برای استفاده کنندگان آن مجازات در نظر گرفته‌اند. ترکیبی درهم از تصمیم‌های شتابزده و نگاه‌های متناقض، که نه بر پایه مطالعات کارشناسی استوار است و نه گره‌ای از مشکلات واقعی کاربران باز می‌کند. بیرون از دایره سیاست و پست و مقام‌های رسمی، کورسوی امید هنوز روشن است: جایی که فعالان مدنی و کارشناسان حقوق دیجیتال، پویشی راه انداخته‌اند تا صدای جمعی شهروندان ایرانی را برای مطالبه‌ای قدیمی به گوش مقام‌ها برسانند؛ مطالبه‌ای به‌نام رفع فیلترینگ تلگرام.

▼ امنیت تلگرام اثبات شده است

فعالان مدنی در کمپین خود که بر بستر پلتفرم «کارزار» راه‌اندازی شده، در نامه‌ای خطاب به رئیس قوه قضائیه و وزیر ارتباطات و فناوری، چندین استدلال برای رفع محدودیت‌های تلگرام مطرح کرده‌اند. پلتفرمی که تأییدش از فیلترینگ دائمی‌اش در ۱۰ اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۷، با ۴۰ میلیون کاربر، محبوب‌ترین پیام‌رسان کشور و مهم‌ترین میزبان آنلاین کسب‌وکارهای کوچک و فروشگاه‌ها و انواع و اقسام گروه‌ها و کانال‌ها بود. در جریان اعتراضات دی‌ماه ۱۳۹۶، این پیام‌رسان زیر دیرین‌رفت. مقام‌های امنیتی به تلگرام این اتهام را بستند که در سازماندهی تجمعات و انتشار محتوای تحریک‌آمیز نقش دارد و باید جلوی آن را گرفت. آن زمان یکی از نگرانی‌ها تسلط انحصاری تلگرام به‌عنوان پیام‌رسان خارجی بر ارتباطات داخلی بود که مقام‌ها آن را خطرناک می‌دانستند. توجیه اصلی هم این بود که سرورهای تلگرام در خارج از ایران میزبانی می‌شوند، بنابراین اطلاعات کاربران ایرانی کنترل‌پذیر نیست. با طرح درخواست رسمی انتقال سرورهای تلگرام به داخل کشور و مخالفت پاول دورف، بنیان‌گذار این پلتفرم، در نهایت دادستانی دستور فیلتر آن را داد. پس از فیلتر شدن تلگرام، سیاست مسئولان در شورای مرکزی ملی فضای مجازی به سمت توسعه پیام‌رسان‌های بومی مثل «سروش»، «بله» و «اینا» رفت. هدف این بود که با حمایت‌های سنگین و اختصاص بودجه‌های هنگفت به پلتفرم‌های داخلی، وابستگی به پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های خارجی کمتر شود. نتیجه اما خلاف انتظارات بود. تنها کاربران به سمت پیام‌رسان‌های خارجی نرفتند، که به‌طور مختلف برداشته شدن فیلترینگ این پیام‌رسان را مطالبه کردند؛ کلیدی‌ترین خواسته عمومی در حوزه اینترنت و فضای آنلاین که پای‌ثبات انتخابات ریاست‌جمهوری و وعده وعیدهای مسئولان در نهادهای دستگاه‌های مختلف هم‌بوده اما هر بار بنابه‌دلائل مختلفی به جایی نرسیده است. دست‌کم می‌دانیم که مخالفت برخی چهره‌های حقیقی شورای عالی فضای مجازی مانع از رفع مسدودی از تلگرام شده است. حالا در شرایطی که کشور تجربه ۱۲ روزه جنگ و قطعی سراسری اینترنت را پشت سر گذاشته و تقریباً اغلب مسئولان هم آشکارا یا ضمنی به این نتیجه رسیده‌اند که تلگرام نقشه در حمله‌های جانی‌کارانه رژیم صهیونیستی به کشور و سوءاستفاده‌های امنیتی نداشته، گروهی از فعالان اینترنت و حق دسترسی به اطلاعات، کارزار رفع فیلترینگ راه انداخته‌اند تا از این طریق مسئولان را ترغیب کنند این پلتفرم را آزاد کنند. در این نامه اشاره شده که اپلیکیشن تلگرام یکی از امن‌ترین پیام‌رسان‌ها در میان کاربران ایرانی

و جهانی است. نویسندگان این نامه نوشته‌اند، تلگرام امتحان خود را پس داده و برخلاف دیگر پلتفرم‌های خارجی، امنیت اطلاعات کاربران همواره رعایت می‌شود و نگرانی بابت افشای داده‌های شخصی و نقض حریم خصوصی وجود ندارد. آنها در این نامه تأکید کرده‌اند که با توجه به گسترش اخبار کذب و ضرورت دسترسی شهروندان به منابع معتبر داخلی، کانال‌ها و گروه‌های ایرانی در پلتفرم تلگرام یکی از مهم‌ترین راه‌های اطلاع‌رسانی صحیح و شفاف در کشور است و بدین ترتیب درخواست کرده‌اند که فیلترینگ برداشته شود تا عموم مردم بتوانند از این برنامه امن به‌صورت آزادانه استفاده کنند.

▼ جرم‌انگاری دسترسی آزاد به اینترنت

در همین حال، نمایندگان مجلس هم طرحی را تصویب کرده‌اند که اگر به قانون تبدیل شود، استفاده از اینترنت‌هایی مثل استارلینک ممنوع می‌شود و مجازات دارد. در این طرح که دو روز پیش در ۹ ماده رأی موافق گرفته، استفاده، خرید، فروش، حمل، واردات یا در اختیار گذاشتن ابزارهای الکترونیکی ارتباطی اینترنتی بدون مجوز، و به‌طور مشخص استارلینک، ممنوع است و مرتکبان به حبس تعزیری درجه ۶ و ضبط تجهیزات محکوم می‌شوند. براساس این طرح، رسیدگی به جرائم موضوع طرح در تمام مراحل دادرس‌ی خارج از نوبت و در شعب ویژه دادگاه انقلاب انجام می‌شود. این مصوبه نیاز به تفسیر خاصی ندارد و معنایش آشکار است: هرگونه دسترسی از مسیری به‌جز اپراتورهای مجوزدار و رسمی کشور به اینترنت ممنوع است. در عالم واقعیت اما اتصال کاربران به اینترنت ماهواره‌ای استارلینک موضوع جدیدی نیست. مدت‌هاست تجهیزات آن با قیمت‌های عجیب و غریب در کشور خرید و فروش می‌شود و حتی برخی کاربران هم ادعا کرده‌اند که موفق شده‌اند بدون محدودیت به جهان آزاد متصل شوند. هم‌اکنون در نقشه رسمی سایت استارلینک، پوشش شبکه اینترنت این شرکت در کشور از خاکستری به آبی تیره، تغییر کرده که نشان می‌دهد سرویس اینترنت ماهواره‌ای استارلینک به‌زودی در دسترس ایرانیان قرار می‌گیرد. گرچه شرکت اسپیس اکس تاکنون در این باره اطلاعاتی رسمی نداده و موضع‌گیری نکرده است. حالا سوال اصلی این است: آیا بعد از تجربه چندین ساله مسدودسازی و محدود کردن پلتفرم‌ها، پیام‌رسان‌ها به‌خصوص قطعی کامل اینترنت در ۱۲ روز جنگ، باز بناست همان مسیر سابق را ادامه دهیم یا نیاز به تجدیدنظر در اولویت‌ها، برنامه‌ها و اقدام‌ها در حوزه فضای مجازی داریم. به یک معنا ما بیش از هر زمان دیگری به پایان دوران فیلتر و قطع ارتباط نزدیکیم و چه بخواهیم، چه نخواهیم باید خودمان را با موج جهانی فناوری وفق دهیم، نه اینکه با نگاه سلبی و بدون توجه به اینکه خواسته و مطالبه اکثریت شهروندان چیست، فضای دسترسی به شبکه جهانی را ببندیم و محدود کنیم. بنا به آخرین گزارش‌ها، ۸۵ درصد کاربران ایرانی برای گذشتن از سد فیلترینگ از اپلیکیشن‌هایی استفاده می‌کنند که گرچه کارسبرد و کارایی‌شان دور زن محدودیت‌هاست، به‌باور بسیاری از کارشناسان و متخصصان، به قیمت فدا شدن امنیت اطلاعات و حریم خصوصی کاربران تمام می‌شود. گو اینکه در همین جنگ ۱۲ روزه نیز یک طن نزدیک به یقین این است که خننه‌های امنیتی صورت گرفته، از طریق نرم‌افزارها و اپلیکیشن‌های ناام و بی‌نام‌ونشان‌ی بوده که کاربران ایرانی روی تلفن‌های هوشمند خود نصب کرده‌اند.

در بن جمع هم کارزاری که برای رفع فیلترینگ از تلگرام راه افتاده، مشخص می‌کند که خواسته‌ها از چه جنسی است: تا لحظه نوشتن این گزارش بیش از ۴۴ هزار نفر طی کمتر از ۱۰ روز به این کمپین پیوسته‌اند. اینکه در نهایت تلگرام رفع فیلتر می‌شود یا نه، باید گفت این پیام‌رسان نماد جدالی قدیمی میان حق دسترسی آزاد به اطلاعات، امنیت ملی و سیاست‌های بومی‌سازی فضای مجازی است. پروژه‌هایی مانند اینترنت استارلینک و فناوری «اتصال مستقیم» مسیر آینده و الگوی شبکه‌های مخابرات و داده جهانی است؛ مسیری که دسترسی به اینترنت را برای همه در هر اقلیم، خاک و سرزمینی، در هر ساعت شبانه‌روز و بدون هیچ‌گونه محدودیتی فراهم می‌کند. در برهه فعلی آنچه ضروری است، مرور دوباره و چندباره درس‌آموخته‌های سیاست‌گذاری حوزه فضای مجازی و گرفتن بهترین تصمیم‌هاست؛ تصمیم‌هایی که هم آسایش، راحتی و امنیت اطلاعات کاربران را تأمین می‌کند و فضای اطلاعات و امنیت سایبری کشور را امن‌تر می‌سازد، هم خیال همه را از خراب‌شدن دیوارهای سانسور و محدودیت در برابر فناوری‌های نوین ارتباطی و وسیل اطلاعات آزاد راحت می‌کند.

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کرباسچی
• مشاوران: عباس عیدی و احمد زیدآبادی
• سردبیر: محمدجواد روح • معاون سردبیر: مهرداد خدیر • دبیر آنلاین: شبنم رحمتی
• دبیران گروه‌ها: فرزانه طهرانی (اقتصاد) • آرمین منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل)
• علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست) • الناز محمدی (جامعه) • آرش خاموشی (عکس)
• مدیراداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری
• مدیر هنری: مهدی قربانی تبار
• هادی حیدری (طرح و کاریکاتور) • حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی

سالمرگ مرد شریف

نام محمدعلی مجتهدی گیلانی از آن نام‌هایی است که در تاریخ ایران نباید به فراموشی سپرده شود. مجتهدی، متولد لاهیجان بود و به‌دلیل تعصب پدر بر ماندن در شهر زادگاهش و از سوی دیگر تحولات گیلان پس از قیام میرزاکوکچ‌خان، چندسالی از درس خواندن بازماند. اما بالاخره او در سال ۱۳۰۴ و در ۱۷ سالگی به تهران آمد و با گذراندن دوره‌هایی در دارالمعلمین و مدرسه شرف، توانست دیپلم بگیرد و برای ادامه تحصیل به پاریس برود. او تا مقطع دکترای مهندسی مکانیک در پاریس پیش‌رفت. پس از آن به ایران آمد و بعد از تدریس در دانشگاه‌ها، از سال ۱۳۲۰ به مدت ۳۴ سال مدیریت دبیرستان البرز را برعهده داشت. با اینکه این مدرسه را ساموئل جردن در ایران پایه‌گذاری کرد اما بیشتر در تاریخ ایران، نام آن با اسم محمدعلی مجتهدی گره خورده است. در سال ۱۳۴۴ او مسئول تأسیس و تشکیل دانشگاه شریف (صنعتی آریامهر) شد و مدت‌ها نایب‌التولیه آن بود. مجتهدی در کنار ریاست البرز، چندسالی رئیس دانشگاه شهید بهشتی (ملی) و بعدتر رئیس دانشگاه امیرکبیر (پلی‌تکنیک) بود. او در ۱۰ تیرماه سال ۱۳۷۶ در فرانسه درگذشت.

روان درمانی به زبان ساده

کتاب «روان‌شناسی مشاوره و روان‌درمانی» نوشته ماری پرس‌یوال، استاد دانشگاه و روان‌درمانگر از آخرین کتاب‌هایی است که در این زمینه منتشر شده و ایک نیز ترجمه فارسی آن را نشر «ققنوس» منتشر کرده است. پرس‌یوال در این کتاب، نخست به این می‌پردازد که مشاوره و روان‌درمانی چیست و چگونه به ما کمک می‌کند. در عین حال او تفاوت مشاوره و روان‌درمانی را با صحبت کردن با خانواده و دوستان در مورد مشکلات توضیح می‌دهد و در ادامه به روان‌درمانی‌های شناختی و رفتاری، روانکاوی و روانشناسی انسان‌گرایانه و روان‌درمانی مثبت‌نگر می‌پردازد و از رویکرد مبتنی بر بیماری برای مشاوره فاصله می‌گیرد. کتاب در هشت فصل تدوین شده است و موضوعاتی چون اخلاق کاری، نظارت و مسئولیت مراقبت از درمانجویان نیز در آن دیده می‌شود. یکی از نقاط تمایز این کتاب این است که در عین استفاده از شواهد و نظریه‌ها، موجز و به سبکی محاوره‌ای و با نگارش غیررسمی نوشته شده و همین آن را برای عموم خوانندگان، قابل فهم می‌کند.

روان‌شناسی مشاوره
و روان‌درمانی
نویسنده: ماری پرس‌یوال
مترجم: نازی اکبری
نشر: ققنوس

بازپس‌گیری مهران

دهم تیرماه ۱۳۶۵، سالروز عملیات آزادسازی شهرستان مرزی مهران از اشغال نیروهای متخاصم عراق، طی عملیات کربلای یک است. در بهمن‌ماه ۱۳۶۴ و در عملیات والفجر هشت، ایران موفق شد

شبه‌جزیره راهبردی فاو عراق را به تصرف خود درآورد. عراق در پاسخ، سپاهی بزرگ متشکل از چهار لشکر و با نام سپاه الله‌الکبر را تدارک دید و با شعار «تجربه پسران و نیروی جوانان پیروزی آفرین است»، به تمام جبهه‌های نبرد از جنوب تا شمال غرب حمله کرد، اما فقط موفق شد شهر مهران را در اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۵ تصرف کند. با این همه رسانه‌های عراق تبلیغات گسترده‌ای در این زمینه داشتند و به همین دلیل ایران برای پایان دادن به جنگ روانی دشمن، تصمیم به بازپس‌گیری مهران گرفت. بدین ترتیب کمتر از ۴۰ روز بعد از تصرف این شهر، عملیات موفقیت‌آمیز کربلای یک، طراحی و اجرا شد و بار دیگر مهران در اختیار نیروهای ایرانی قرار گرفت. صدام پیش از این، خروج ایرانی‌ها از فاو را شرط پس‌دادن مهران اعلام کرده بود اما در عملیات کربلای یک، هم مهران آزاد شد، هم فاو همچنان در دست ایرانی‌ها ماند.